

Porody neslyšících maminek

Každý rok v České republice porodí asi 80–100 žen, které mají závažnou poruchu sluchu. V Ústavu pro péči o matku a dítě v Praze působí od roku 2004 unikátní Centrum pro neslyšící matky zaměřující se právě na tyto handicapované pacientky. Nejedná se o speciální zdravotní péči, ale o specifický přístup k neslyšícím.

Neslyšícím ženám na prvním místě chybí dostatek informací. Mnohé z nich mají navíc problémy s porozuměním psanému textu, což jejich situaci dále znesnadňuje. Praktické rady většinou získávají pouze od jiných lidí se sluchovým postižením. Při edukaci neslyšících je proto nutné odstranit komunikační bariéru a získat si jejich důvěru.

O těhotné ženy se stará tým zdravotníků, který má již osobní zkušenost s komunikací s neslyšícími. Naše zdravotnické zařízení mohou ženy navštěvovat po celé těhotenství. Pokud jsou spokojené se svým gynekologem, stačí, když k nám poprvé přijdou měsíc před termínem porodu. První kontakt většinou probíhá e-mailem nebo faxem.

Již před osobní návštěvou v Podolí si s neslyšícími domlouváme způsob komunikace. Většina z nich velmi dobře odezírá, některé dokáží i velmi srozumitelně mluvit, záleží na období, kdy u nich došlo ke ztrátě sluchu. Nejvhodnější je ale tlumočení do znakového jazyka. Velké procento neslyšících k nám doprovází slyšící člen rodiny, který má současně funkci tlumočnicka.

K dispozici máme samozřejmě také profesionální tlumočnický znakového jazyka, kteří jsou vzděláni ve zdravotnické problematice. Snažíme se zajistit, aby jedné mamince tlumočila při každé návštěvě vždy stejná osoba. Běžný je doprovod tlumočnicka při ultrazvukovém vyšetření nebo v prenatální poradně.

Na prvním místě *je nutné odstranit* komunikační bariéry...

Na komunikaci s tlumočnickem je třeba si zvyknout. Stojí vždy vedle mluvícího, takže chybí oční kontakt s neslyšící. Navíc jsou sdělovány intimní informace v přítomnosti třetí osoby. Tlumočníci jsou vázáni etickým kodexem – jedním z jeho bodů je mimo jiné zachování mlčenlivosti. Při akutních obtížích existuje SMS záchranná služba, kterou lze objednat přes mobilní telefon.

V dnešní době je běžná přítomnost partnera nebo jiného člena rodiny v průběhu porodu. Nejinak je tomu u porodů neslyšících maminek. Během porodu může rodičku doprovázet také tlumočnick. Při přijetí na porodní sál je nutné domluvit se na způsobu komunikace, protože během samotného porodu má lékař na obličej roušku a žena tak nemůže odezírat. V praxi si s ní domluvíme jednoduchá gesta, například když bude po-

třeba, aby tlačila, stiskneme jí ruku. Tímto způsobem předcházíme zbytečné nervozitě a nedorozumění.

Po porodu si žena může zvolit jednolůžkový pokoj nebo pokoj s ostatními maminkami, většina z nich preferuje samostatné pokoje. Snažíme se respektovat soukromí neslyšících, proto vstup do pokoje ohlašuje světelná signalizace napojená na zvonek u dveří. Při zaučení v péči o miminko je vhodná opět přítomnost tlumočnicka. Maminky mají k dispozici kompenzační pomůcky – přenosnou světelnou a vibrační signalizaci pláče dítěte. Většina neslyšících je využívá i doma.

Nejen neslyšící nám krátce po porodu kladou otázku, zda jejich dítě bude slyšet. I na toto jim dokážeme odpovědět v prvních dnech po porodu. Od loňského roku u nás provádíme screeningové vyšetření sluchu u všech novorozenců. U nerizikových dětí vyšetřujeme orientačně sluch pomocí otoakustických emisí, jedná se o krátké neinvazivní vyšetření. U rizikových novorozenců, kam patří například děti neslyšících rodičů, nedonošené děti či děti po prodělané hypoxii, provádíme podrobnější vyšetření tzv. sluchových kmenových potenciálů.

Při patologickém výsledku jsou děti ihned předány do foniatrické péče. Časná detekce a léčba poruch sluchu zlepšuje kvalitu života postiženého dítěte a jeho rodiny i následnou integraci do společnosti. Incidence závažného poškození sluchu

u donošeného novorozence je 1–1,4:1000 živě rozených dětí, 95 % dětí s poruchou sluchu se rodí právě neslyšícím rodičům.

Ohlas neslyšících žen na naše centrum je příznivý, v dalším těhotenství se k nám vrací. Naším cílem není, aby u nás rodila většina neslyšících z ČR, ale aby vznikalo více zdravotnických zařízení přátelských k handicapovaným pacientkám. ■

Základní informace:

- WHO posuzuje sluchové postižení jako druhé nejzávažnější po mentálním postižení
- V ČR je přibližně 0,5 milionu nedoslýchavých a neslyšících. Většinu tvoří nedoslýchaví, u nichž ke ztrátě sluchu došlo v dospělosti. Patnáct tisíc nedoslýchavých a neslyšících se s vadou sluchu narodilo, nebo jejich vada vznikla už v dětství.